برخورد با عاملان حمله به سفارت

شرق، زینب اسماعیلی: از همان ساعات ابتدایی انتشار خبر حمله و آتش‌زدن سفارت عربستان در ایران، پیام‌هایی در شبکه‌های اجتماعی دست‌به‌دست می‌شد از سابقه تاریخی رخدادهایی از این دست. دیگر همه فوت آب بودند که اماکن دیپلماتیک مطابق کنوانسیون‌های بین‌المللی مصونیت دیپلماتیک دارند... بی‌فوت وقت، فهرست سفارتخانه‌هایی که قبلا در ایران مورد تعرض واقع شده‌اند، ردیف شد. حمله به سفارت انگلیس، هشت آذر ۹۰ - پرتاب سنگ و بطری آتش‌زا به سفارت دانمارک در بهمن ۱۳۸۴ و مواردی دیگر که هرکدام به بهانه‌ای متفاوت رخ داد اما سرانجام همه ماجراها تقریبا مشابه بود. در اغلب موارد حمله به یک سفارتخانه در ایران با محکومیت دیپلماتیک، قطع یا کاهش رابطه و پرداخت خسارت سیاسی و مالی به پایان رسیده است؛ روندی که به نظر می‌رسد به‌دنبال تعرض به سفارت عربستان در ایران به فهرست موارد پیشین افزوده شود.

تجمع‌نکنید

ساعات آغازین صبح یکشنبه که خبر تجمع مقابل سفارت و واردشدن به ساختمان سفید ریاض در تهران در فرمانیه، منتشر شد، وزارت‌خارجه ایران در پیامی، با تکرار محکومیت اعدام شیخ نمر، خواستار جلوگیری از هرگونه تجمع در مقابل اماکن دیپلماتیک عربستان در ایران شد. بعدازظهر شنبه گروهی به کنسولگری عربستان در مشهد حمله کرده بودند. سخنگوی وزارت‌خارجه همچنین مسئولیت پلیس دیپلماتیک را یادآور شد؛ «پلیس دیپلماتیک مسئولیت برخورد با هرگونه تعرض به اماکن دیپلماتیک متعلق به عربستان‌سعودی را برعهده دارد و براساس وظایف ذاتی خود برای حفظ نظم عمومی و اعاده امنیت این اماکن اقدام می‌کند.»

اما آتش هیجان و اعتراض به اعدام شیخ نمر در برخی جریان‌ها آن‌قدر گسترده بود که باوجود اعلام استانداری مبنی‌بر غیرقانونی‌بودن تجمع مقابل سفارت عربستان، عده‌ای بار دیگر به این محل رفتند و علاوه بر تجمع، نام خیابان را هم تغییر دادند. اینها درحالی بود که در همان ساعات اولیه اخبار و شایعاتی مبنی‌بر اخراج سفیر ایران در عربستان و بازگشتن اعضای سفارت به کشور نیز در شبکه‌های اجتماعی منتشر می‌شد. اما یک مقام آگاه از دستگاه دیپلماسی این اتفاق را تکذیب کرد و خبرهایی که در فضای مجازی درباره کاهش سطح روابط دیپلماتیک ایران و عربستان‌سعودی منتشر شده را کذب و ساختگی خواند. در همین شرایط رئیس‌جمهوری نیز در پیامی که به مناسبت اعدام شیخ نمر منتشر کرد، «این اقدام غیراسلامی و غیرانسانی دولت عربستان را محکوم کرد و در راستای سیاست‌های فرقه‌گرایانه و دامن‌زدن به تروریسم و افراط دانست». اما روحانی از ماجرای شب گذشته حمله برخی به محل سفارت عربستان در ایران غافل نماند. او در پیام خود یادآوری کرد: «مردم مسلمان ایران اگرچه در کنار همه مسلمانان جهان این اقدام غیراسلامی را به‌شدت محکوم می‌کنند اما اجازه نمی‌دهند که این جنایت، دستمایه افراد و گروه‌های خودسر در کشور برای انجام اعمال غیرقانونی و هتک حیثیت نظام مقدس جمهوری اسلامی شود. حرکتی که توسط جمعی از افراد افراطی شب گذشته در تهران و مشهد صورت گرفت و به واردآمدن خسارت به سفارت و کنسولگری کشور عربستان - که شرعا و قانونا باید در پناه جمهوری اسلامی ایران در امنیت باشد- منجر شد، به‌هیچ‌عنوان قابل‌توجیه نیست و قبل از هر چیزی توهین به نظام و لطمه به آبروی جمهوری اسلامی ایران تلقی می‌شود. همه مسئولان نظام، عزم قاطع دارند که با این خودسری‌ها و اعمال مجرمانه برخورد جدی شود». روحانی که از ابتدای دولتش تحکیم رابطه با جهان و تقویت دیپلماسی را در دستور کار خود قرار داده، قطعا از نامناسب‌شدن روابط با کشورهای دیگر به‌ویژه همسایگان و کشور مهمی مثل عربستان استقبال نمی‌کند. او در پیامش بر برخورد با عاملان این حوادث تأکید کرد: «از وزیر کشور می‌خواهم که با همکاری قوه محترم قضائیه و وزارت محترم اطلاعات و با قاطعیت کامل، عاملان این تهاجم را شناسایی و برای اجرای عدالت به دستگاه قضائی معرفی کنند تا برای همیشه به این‌گونه اعمال زشت پایان داده شود و امنیت کامل نمایندگی‌های سیاسی دولت‌ها در جمهوری اسلامی ایران تضمین شود». روحانی در حالی از پایان‌یافتن این‌گونه اقدامات سخن گفته که سابقه نشان داده این ماجراها این‌گونه ساده به پایان نمی‌رسند.

تغییر نام خیابان منتهی به سفارت، عکس: محمدرضا عباسی، مهر

تعرض‌های تقلیدی

تقریبا همه تجمع‌ها و تعرض‌ها به اماکن دیپلماتیک در ایران، تقلیدی از ماجرای تسخیر سفارت آمریکا در ایران در اوج شور انقلابی سال ۵۸ است اما عمدتا تفاوت‌های ماهوی این ماجراها با هم نادیده گرفته می‌شود. نزدیک‌ترین اتفاق از این دست که هنوز هم تبعات آن به پایان نرسیده، ماجرای حمله به سفارت انگلیس در تهران است. آذرماه سال ۹۰ به‌دنبال تصویب دور جدیدی از تحریم‌ها در انگلیس، گروهی به بهانه اعتراض به دست‌داشتن دولت‌های غربی در ترور مجید شهریاری، دانشمند هسته‌ای، مقابل سفارت انگلیس در چهارراه استانبول تهران و هم‌زمان گروهی دیگر مقابل باغ قلهک تجمع کردند. حوالی عصر آن‌روز بود که مقاومت پلیس شکست و معترضان از دیوارهای سفارت بالا رفته و راهی ساختمان سفارت شدند. بیرون‌ریختن اموال از پنجره‌ها، شکستن شیشه‌ها و سرقت برخی اسناد از مهم‌ترین اقدامات آنها بود که بعد از گذشت چهارسال مشخص نشد، آمر آن‌چه کسی بود. یک‌سال بعد حمید رسایی، نماینده عضو جبهه پایداری به «شرق» گفته بود: «قرار بود در جلو سفارت تجمعی اعتراضی داشته باشیم و اعتراض خود را نسبت به سیاست‌های خصمانه استعمار پیر اعلام کنیم اما با توجه به رفتارهای ناشایست روباه پیر که مدت‌هاست تداوم پیدا کرده جوانان نتوانستند احساسات خود را کنترل کنند و وارد ساختمان سفارت شدند». او درباره میزان هزینه‌های تحمیل‌شده به کشور در پس این حمله، با خنده گفته بود: «من نمی‌توانم این هزینه را بررسی کنم ببینم یک کیلو بود یا دو کیلو؟!»

برخی به‌مثابه رسایی در حالی به‌سادگی از کنار این موضوع گذشتند که مقام معظم رهبری نیز بر ناصحیح بودن این حادثه تاکید کردند. مقام معظم رهبری با تقدیر حضور تشکل‌های دانشجویی در جریان‌های اجتماعی گفتند: «در همین سال‌ها مواردی وجود دارد که براساس احساسات پاک و مقدس دانشجویان، تشکل‌ها تصمیماتی گرفته و اقداماتی انجام داده‌اند که صحیح نبوده است چراکه تصمیم باید بر مطالعه موشکافانه و دقیق متکی باشد نه بر احساسات». بااین‌حال این ماجراها منجر به بسته‌شدن سفارت به‌مدت حدود بیش از یک سال شد. تلاش‌های دیپلماتیک دولت یازدهم موجب شد رابطه دو کشور از تعلیق خارج شود و به سطح کاردار غیرمقیم و بعد از مدتی به کاردار مقیم ارتقا پیدا کند. یک بار دیگر وقتی فیلیپ هاموند، وزیر خارجه انگلیس، برای انجام ملاقات‌های سیاسی و رسمی به تهران سفر کرده بود، با ورود به محل سفارت انگلیس، اقدام به بازگشایی آن کرد، اما گروهی بار دیگر عصر آن‌روز مقابل سفارت تجمع کردند.

بااین‌حال هنوز بحث ایران و انگلیس بر سر تسخیر سفارت لندن در تهران مفتوح است. بحثی که در ابتدا به شکل پرداخت غرامت و بعد به موضوع پرداخت خسارت تغییر شکل یافت. تعیین خسارت قرار است توسط کارشناسان حقوقی زبده دو طرف بررسی و تعیین شود که البته کاری دقیق و زمان‌بر است. ایران به‌دلیل تعرض به مکان دیپلماتیک انگلیس در کشور ما موظف به پرداخت خسارت است؛ اتفاقی که با به‌آتش‌کشیدن مکانی مانند سفارت عربستان در تهران نیز بدون شک تکرار می‌شود.

سفیری که نیامده

عربستان و ایران، سال‌های سختی را پشت سر می‌گذارند، روزهای نارفیقی که دست‌کم در سال ۹۴ شکل عجیب و متفاوتی به خود گرفته است. ماجرای تعرض به دو نوجوان ایرانی در فرودگاه جده در فرودین‌ماه منجر به توقف حج عمره شد. حادثه مهیب منا و کشته‌شدن ۴۶۱ ایرانی موجب دل‌چرکینی عمیق ایران و عربستان شد. این کشور حدود دو سال است به‌طور غیررسمی رابطه‌اش با ایران را در سطح کاردار متوقف کرده است. اگرچه سفیر جدید عربستان برای کار در ایران انتخاب شده و مراحل اداری کار خود در تهران را هم گذرانده، اما به نظر نمی‌رسد به‌زودی بتواند تجربه سفارت خود در تهران را آغاز کند. رابطه دو کشور فعلا حسنه نیست.

کوتاه دیپلماسی

پیام آیت‌الله سیستانی به مناسبت شهادت شیخ نمر

● **ایسنا:** آیت‌الله سیستانی در پیامی که در سایت رسمی ایشان قرار داده شده، شهادت شیخ نمر و جمعی از مردم منطقه قطیف عربستان را تسلیت گفته است. در متن پیام آیت‌الله سیستانی، مرجع عالی‌قدر شیعیان عراق آمده است: «ما این اقدام را محکوم کرده و به شما، به‌ویژه به خانواده‌هایی که فرزندان خود را در این اقدام از دست داده‌اند، تسلیت می‌گوییم و از خداوند بزرگ می‌خواهیم که این شهدای بی‌گناه را مشمول رحمت خود کرده و با اولیای خدا، محمد(ص) و خاندان پاکش محشور کند و به خانواده‌های آنها صبر و آرامش عطا فرماید».

رایزنی‌های ظریف بابان‌کی‌مون موگرینی و وزیران خارجه منطقه

● **شرق:** وزیر خارجه ایران در رایزنی‌های منطقه‌ای و بین‌المللی خود درباره پیامدهای خطرناک تشویق افراط‌گرایی هشدار داد. محمدجواد ظریف، در تماس‌های جداگانه تلفنی با تعدادی از وزیران خارجه کشورهای منطقه، بان‌کی‌مون، دبیرکل سازمان ملل متحد و فدریکا موگرینی، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپایی ضمن محکوم‌کردن اقدام غیرانسانی و مخالف موازین بین‌المللی حقوق بشر در اعدام فجیع شهید شیخ نمر، عالم مظلوم و شجاع سعودی، آن را گام دیگری در ادامه سیاست‌های تفرقه‌افکنانه و حمایت از تروریست‌های افراطی دانست که منطقه و جهان را به خاک و خون کشیده است. وزیر امور خارجه همچنین در این تماس‌ها تعهد صریح جمهوری اسلامی ایران درباره حفاظت از اماکن دیپلماتیک را خاطرنشان کرد.

سفیر ایران به وزارت خارجه امارات فراخوانده شد

● **ایسنا:** محمدرضا فیاض، سفیر ایران در امارات، بعدازظهر یکشنبه به وزارت امور خارجه امارات فراخوانده شد. بر اساس این گزارش، وزارت امور خارجه امارات در راستای حمایت از عربستان و اعتراض به واکنش ایران در ارتباط با اعدام شیخ نمر و همچنین اتفاقات مرتبط با کنسولگری عربستان در مشهد و سفارت این کشور در تهران، سفیر ایران در امارات را فراخواند.

politics@sharghdaily.ir

ادامه از صفحه ۱۲

فرانسه شبیه قصابان داعشی نیست

مسلم است که چنین پیشینه تاریخی‌ای بر هویت ما تأثیرگذار بوده است حتی روی فیلسوفان عصر روشنگری. بااین‌حال، این با دیدگاه سکولار از هویت، ناسازگار نیست. تاریخ یهودی- مسیحی مؤلفه‌ای از هویت فرانسوی است. مسلمانان در شهر من هرگز مشکلی با هویت فرانسوی ندارند و من فکر نمی‌کنم که ما با مشکلات بیشتری در این حوزه پس از ورود پناه‌جویان مواجه شویم.

نظر شما درباره سکولاریسم بریتانیایی و آمریکایی و سکولاریسم فرانسوی چیست؟ آیا فکر نمی‌کنید که اولی قابلیت بیشتری برای سازگاری با مسلمانان دارد؟

فرانسه به‌طور تاریخی سرزمینی مهاجرپذیر و میهمان‌نواز بوده است، یکی از بزرگ‌ترین جوامع مسلمان در اروپا را در خود جای داده است و بیش از یک قرن است که کاملا سکولار باقی مانده است. در نتیجه، به‌گمانم تمام ویژگی‌هایی که برشمردید اشتباه هستند و بحث درباره آنها غیرضروری است. همچنین، باید بگویم که اگر مذهبی توسط سکولاریسم فرانسوی تخریب شده باشد، آن مذهب کاتولیک است! به‌دنبال انقلاب فرانسه در سال‌های ۱۷۸۹ و قانون مصوب ۱۹۰۵ میلادی، کلیسا بیشتر ثروت و مالکیت خود را در فرانسه از دست داد. این در زمانی بود که اکثریت فرانسوی‌ها کاتولیک بودند! نباید برداشتمان از سکولاریسم نفی و رد دین باشد بلکه این ایده در عمل سبب می‌شود تا مذهب یک امر و مقوله شخصی باقی بماند و نیازی به تحمیل آن از سوی دیگران یا بر دیگران وجود نداشته باشد و همین‌طور طبق اصول سکولار دولت و خدمات عمومی حق چنین تحمیلی را بر شهروندان ندارند. بار دیگر تاکید می‌کنم که مسلمانان از کشورهای مختلف؛ از ترکیه تا اندونزی، قوانین مشابهی دارند و این قانونی نیست که باعث به‌حاشیه‌راندن مسلمانان شده باشد. فرانسه سیاست روشنی در حوزه سکولاریسم در بیش از یک قرن داشته است. فرانسه هیچ‌گاه آزادی عمل به مناسک مذهبی را نقض نکرده است. ما خواستار سازگاری ادیان با زندگی روزمره مردم بوده‌ایم. یک فرد که در فرهنگ اسلامی در کشوری با قوانین سخت‌گیرانه شریعت زندگی کرده است کاملا آزاد است که برای اقامت به عربستان‌سعودی برود. درغیراین‌صورت اگر آن فرد حاضر به انجام مناسک مذهبی خود با احترام‌گذاشتن به سایرین و اصول جمهوری باشد، می‌تواند در فرانسه زندگی کاملا رضایت‌بخش و سعادتمندانه‌ای را داشته باشد.